

12

Een politieke roman over macht en besluitvorming

12

Een politieke roman over macht en besluitvorming

John Fosté

Van John Fosté verschenen eerder:

Verdriet om de dood van een kind

Morgen springen we

Mijn vriend Benjamin

De Ongelooflijke Thomas

Schrijver: John Fosté

Coverontwerp: John Fosté

ISBN: 9789465542652

© 2026 John Fosté

“Ach, politiek is nu eenmaal zo,” zegt Marc. “Traag en rommelig. Laat hen maar ruziën, wij doen ons werk.”

Ik trek mijn jas uit terwijl we het Kwartier Koningin Elisabeth in Evere binnenstappen. Een typisch militair-administratief complex uit de jaren '70. Duidelijk gericht op efficiëntie en veiligheid. Ik herinner me hoe ik hier als kind al kwam met mijn vader die ook militair was. De hoge hekken en de controleposten die de toegang streng beveiligen. Als stafchef van het leger heb ik er mijn kantoor recht tegenover ADIV (de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid) en het militair archief.

“Plato zei dat wie zich afkeert van de politiek, geregeerd wordt door minderen. De malaise is geen toeval, Marc.”

Hij reageert niet. Zijn blik glijdt naar het informatiescherm aan de muur. Beton, glas, licht dat te fel weerkaatst.

Mijn telefoon trilt. Sofia. Ik hoef het bericht niet te zien om te weten wat erin staat. Waarschijnlijk een herinnering aan het debat van vanavond. Of de traditionele vraag om te weten of ik op tijd thuiskom. Ik zie haar ogen voor me en de manier waarop ze wacht tot ik woorden vind die haar geruststellen, en dat doe ik steeds sporadischer.

Marc tikt zijn code in. “74,2 procent,” zegt hij.

“Paraatheid van de vloot?”

“Wisselstukken.”

Hij zucht niet, maar zijn reactie komt uit zijn afhanginge schouders.

“Als de minister niet bijstuurt, zitten we in november op 68 procent. Een luchtmacht die niet kan vliegen bij gebrek aan onderdelen is niet meer dan een duur museum.”

Dan kijkt hij me kort en koud aan. “Ik heb geen behoefte aan beloftes alleen.”

Ik knik, maar hij ziet het niet. Of het betekent niets voor hem. Marc Verbruggen is Generaal-Majoor bij de Luchtmacht. Een ingenieur die via de Koninklijke Militaire School en de NAVO leerde dat alles terug te brengen is tot wiskunde. In de wandelgangen verwijten ze hem soms een gebrek aan visie. Maar in een wereld die op zijn grondvesten daverd is zijn precisie een wapen. Hij leeft voor cijfers. Zijn vrouw Claire ook. Ik ken haar oppervlakkig. Een specialiste in data-analyse en wiskunde. Twee mensen die elkaar begrijpen zonder al te veel woorden. Soms ben ik jaloers op die eenvoud.

We lopen verder. De jonge korporaal bij de balie springt in de houding. Zijn hakken klikken tegen het marmer. In de glazen wand vang ik mijn eigen spiegelbeeld op. Mijn schouders lijken te breed en te recht, mijn gezicht is met de jaren harder geworden. Missies in Afghanistan en Mali zijn daar vermoedelijk de oorzaak van.

Ik wacht al jaren op tekenen van beterschap in België. Ik verzamel opmerkelijke krantenkoppen, stel dossiers samen en hoor stemmen van mensen die moe zijn van het wachten. De tijd van aftasten loopt ten einde.

En dan denk ik aan thuis. Mijn oudste dochter Emma die me niet meer aankijkt wanneer ze praat. Haar zus Louise die haar tekeningen niet meer laat zien. Mijn echtgenote Sofia die me vragen stelt die ik interpreteer als een vorm van controle. Ik hoor mezelf zeggen dat het fases zijn, dat het wel overwaait. Maar relaties waaien niet over. Ze exploderen. Soms zonder geluid. Mijn huis is een landkaart geworden. Met barsten die ik niet heb gezien omdat ik ze als onbelangrijk beschouwde. En terwijl ik hier loop, in deze hal vol orde en discipline, weet ik dat ik niet langer kan toekijken hoe het land dezelfde richting uitgaat als mijn gezin.

Het geroezemoes in de ontvangstruimte zwelt aan. Stemmen die niets zeggen, schoenen die schuifelen. Af en toe een beleefde lach van officieren die weten dat ze bekeken worden. De geur van koffie vermengt zich met het obligate schoonmaakmiddel. Het prikt in mijn neus. Alles hier is proper en vrij van bacteriën, maar niets is warm. Voor de gesloten deuren van Logistiek en ADIV blijf ik staan. Ik ken deze gangen goed. Ochtenden vol vergaderingen over munitie en brandstof. Middagen met rapporten die dreiging suggereren maar nooit om actie vragen. Elke dag loop ik in dezelfde cirkel, maar niemand durft toe te geven dat we nergens uitkomen. Kolonels zitten achter hun bureau te wachten op een bevel dat nooit komt. Ik herken de vermoeidheid in hun ogen. Ik noteer hun namen zonder dat ik weet waarom. Misschien om te onthouden op wie ik kan tellen wanneer het moet.

Later zit ik alleen in mijn kantoor. Het is te laat om nog hier te zijn. Het licht boven mijn bureau is fel en koud. De rest van de kamer ligt in het donker. Mijn hand rust op een gekreukt dossier dat al veel te lang op mijn bureau ligt. Ik voel een duizeling opkomen. Ik interpreteer het meteen als een waarschuwing. Mijn hartslag gaat de hoogte in. Aan de muur hangt de oude kaart van België. Ik heb ze altijd gezien als een gebruiksinstrument, maar nu lijkt ze te bewegen. Haar grenzen lijken op en neer te golven. Net als mijn voortdurende twijfel over actie ondernemen of berusten. Misschien heeft dit land iemand nodig die kan beslissen. Deze gedachte kruipt al een hele tijd onder mijn huid. Ik sta op. Mijn benen voelen zwaar. Bij het raam kijk ik uit over Brussel. De stad ligt er vredig bij. Verkeerslichten springen op rood voor niemand. Er knapt een draad in mij. Een signaal dat ik niet langer kan negeren. Het moment waar ik al jaren omheen loop, vraagt om een definitief besluit.

Na de nieuwjaarsreceptie, met lauwe champagne en betekenisloze glimlachen, trek ik me met Marc Verbruggen terug in mijn kantoor. De ruimte is kaal. Een bureau, twee kaarten en een stapel dossiers. Marc zitten kaarsrecht zonder dat zijn rug de stoel raakt. “Hoe lang denk je dat dit nog houdbaar is?” vraagt ik.

De vraag blijft tussen ons hangen. Marc kijkt naar het raam, dan naar mij. Ik zie hem rekenen. “De politiek zal blijven praten,” zegt hij. “Maar beslissen? Dat kunnen ze niet meer.”

Ik hoor eindelijk bevestigen wat ik al maanden denk.

Enkele dagen later zit François Lambert tegenover me. Divisieadmiraal bij de Marine. Waar Marc Verbruggen lijnen trekt, voelt Lambert stroming.

“Het volk voelt zich niet langer beschermd, generaal,” zegt hij.

Hij kiest zijn woorden zorgvuldig.

“De politie trekt zich terug. Klachten worden niet *au sérieux* genomen. Misdadigers wandelen buiten zonder veroordeling. Mensen voelen zich verraden.”

Ik luister. In zijn stem hoor ik zijn teleurstelling.

“Marc ziet de haperende economie,” zeg ik. “Jij ziet de straat. Maar in se zien jullie hetzelfde.”

Lambert bevestigt nauwelijks merkbaar.

“Macht zonder daadkracht is nutteloos.” Hij heeft het al te vaak moeten uitleggen, hoor ik tussen de lijnen. Ik ken zijn achtergrond: een sober herenhuis in Namen, een leven van orde en plicht. Ik weet dat zijn vrouw, Anne, een lerares is met een zachte stem maar met scherpe principes. Ze kijkt met pijn in het hart naar de groeiende verbittering van haar man. Anne gelooft in de rechtsstaat, hun zoon Nicolas radicaliseert uit protest tegen onrechtvaardigheid, en François staat daar tussenin met zijn militaire discipline.

Hij komt op mij over als iemand die te lang heeft gewacht op een teken van verandering dat nooit kwam.

In La Villa Lorraine, zit Bernard Dupont al aan tafel. Generaal-majoor *Cyber & Intelligence*. Hij lijkt ontspannen, maar zijn ogen scannen voortdurend de ruimte. De gerechten smaken exact zoals hij: scherp en gecontroleerd.

“De burger begrijpt niet hoe kwetsbaar hij is,” zegt hij. “Spookbedrijven, fraude, justitie die blind is voor haar eigen falen. Mensen vertrouwen het niet meer.”

Hij draait zijn glas langzaam rond. “Elke krantenkop is munitie voor de oppositie.”

Ik laat hem praten. Hij bouwt zijn redenering op zoals hij zijn cyberoperaties bouwt: laag per laag.

“Uw vrouw ziet dat waarschijnlijk nog eerder dan wij.”

Zijn lepel blijft halverwege hangen. “Pardon?”

“Lisa,” zeg ik. “Ze is toch arts in het Erasmusziekenhuis? Op de spoedafdeling ziet zij de slachtoffers binnenkomen van de wijken waar de politie niet meer komt. Messteken. Schotwonden. De fysieke realiteit van de statistieken die u en ik in onze dossiers lezen.”

Hij legt zijn lepel neer. Zijn schouders zakken enkele centimeters. De analist maakt plaats voor de man.

“Lisa is mijn kompas,” zegt hij. “Ze komt thuis met verhalen die ik soms niet kan geloven. Ze vraagt me of het apparaat nog werkt.”

Hij aarzelt om verder te gaan. “En mijn dochters... Elodie vraagt zich af of rechten studeren nog zin heeft. Camille leest dingen online die ik niet kan weerleggen.”

Hij draait zich weer naar mij. De vermoedheid in zijn blik is rauw.

“Mijn eigen gezin twijfelt aan de staat die ik dien,” zegt hij.

Ik herken zijn twijfels.

“Wie de informatiestroom beheerst, controleert de macht,” fluistert hij. “Maar wie het vertrouwen van zijn gezin verliest... heeft niets meer om voor te vechten.”

De dag na het gesprek met Dupont zit ik opnieuw in mijn kantoor na een korte meeting. Mijn gesprekspartners zijn vertrokken, maar het projectiescherm aan de muur staat nog aan. De lijnen en knooppunten van het informatienetwerk hangen bewegingloos in het blauwe licht. De geluiden in het gebouw sterven weg. Het licht boven de vergadertafel brandt nog. Het oogt plots te fel.

Er komt weer twijfel op die ik niet meer kan negeren. Moet ik dit land sturen? Of word ik meegesleurd door een wereld die zelf geen kant meer uit kan?

Ik kijk opnieuw naar het schema. Al die verbindingen — werkloosheid, voertuigen, ziekenfondsen, banken. Alsof iemand het land heeft opengelegd om te zien hoe het in elkaar steekt. Mijn gedachten botsen in mijn hoofd, cirkelen chaotisch in het rond en lijken me uit elkaar te trekken. Soms denk ik dat ik mijn verstand verlies. Soms denk ik dat het net helderheid is.

Ik vraag me af of ik die onzekerheid ooit achter me kan laten. Of iemand me kan tonen wie ik moet zijn. Waar ik heen kan als het mislukt. In alle omstandigheden behield ik controle. Die beheersing heeft me tot in dit kantoor gebracht, maar ik voel me al een tijd een stuk zwakker.

Liefde. Geluk. Ooit waren dat woorden die iets tastbaars betekenden om naar te streven. Nu klinken ze vreemd in mijn oren. Ik sluit mijn ogen. Heel even. Net lang genoeg om te voelen hoe dun de grens is tussen vasthouden en loslaten. Wanneer ik ze weer open, staat het netwerk nog altijd op het scherm. Het wacht niet op mijn twijfel.

Diep vanbinnen weet ik dat de beweging die ik heb ingezet niet meer te stoppen is. Ook niet als ik dat zou willen.

Het gesprek met Generaal-majoor Johan Pieters van de component 'Medisch & Support' vindt de dag nadien plaats in mijn kantoor. De nacht heeft nauwelijks gemoedsrust gebracht.

Pieters gaat zitten zonder geluid te maken. Hij heeft de uitstraling van een chirurg die gewend is slecht nieuws te brengen: kort, feitelijk en zonder emotie.

"Gisteren, op de E40," zegt hij. Zijn stem klinkt vermoeid. "Transport voor het militair hospitaal. Drie uur vertraging. Een geslipte vrachtwagen. De pechstrook stond vol met pendelaars die dachten dat de verkeersregels niet meer telden."

Op de muur achter me hangt een schema dat hij probeert te ontcijferen.

"Mobiliteit," zegt hij. Het woord staat hem fysiek tegen. "We investeren in hoogtechnologisch materieel, maar op de weg staan we geparkeerd."

Ik zeg niets. Hij vult de stilte zelf.

"Troepen verplaatsen, gewonden evacueren... alles loopt vast zodra we het asfalt op gaan." Hij ademt blazend uit. "Onze infrastructuur werkt niet meer. Alles loopt vast."

"En dat maakt ons kwetsbaar," zeg ik.

"Kwetsbaar en afhankelijk," corrigeert hij. "En afhankelijkheid is zwakte."

Hij zwijgt even. Zijn blik zakt naar zijn handen. Hij zoekt een antwoord dat niet komt.

“Stel je een scenario voor waarin we snel moeten reageren op een ramp. We komen de kazerne niet eens uit. Je kunt geen operaties uitvoeren als je logistiek gegijzeld wordt door stilstaand verkeer. Vroeger enkel in de spits, nu een godganse dag.”

Ik kijk naar hem, maar hij ontwijkt mijn blik. Pas wanneer hij verdergaat, kijkt hij op.

“Ik zie het elke avond aan onze eigen keukentafel,” zegt hij. “Katrien leidt een transportbedrijf. Vijftig vrachtwagens. Ze werkt zich kapot, zeven dagen op zeven. Maar ze verliest contracten omdat haar chauffeurs hun ritten niet meer rondkrijgen binnen de wettelijke rijtijden. Ze staan gewoon stil.”

Ik ken Katrien De Clercq. Een vrouw van staal, de dochter van een gepensioneerde ondernemer, iemand die niet gelooft in excuses. Als zelfs zij de moed verliest, is de bodem in zicht.

“Ze zegt dat ondernemen in dit land topsport is geworden,” gaat Pieters verder. “De belastingen stijgen, de regels verstikken elke vorm van vooruitgang en als ze de weg opgaat, staat ze vast. Ze vraagt me soms: ‘Johan, waar betalen we eigenlijk belastingen voor? Waar gaat het geld naartoe als de bruggen afbrokkelen, het asfalt een oorlogszone lijkt en de tunnels sluiten?’”

Hij kijkt me weer recht aan. “Katrien is geen radicale vrouw, Frederik. Ze is een zakenvrouw. Ze vormt mee de ruggengraat van de economie. Maar gisteren zei ze me dat ze overweegt de zaak te verkopen. Omdat het systeem haar tegenwerkt in plaats van ondersteunt.”

“De economie van het land wordt langzaam gewurgd,” zeg ik.

Hij likt mijn opmerking weg.

“Je bent niet meer dezelfde persoon die ik heb gekend,” zegt hij.

“Je luistert met meer aandacht. Je stelt andere vragen dan vroeger.”

Voor ik kan antwoorden, leunt hij achterover.

“Ik ben tegen elke vorm van improvisatie,” vervolgt hij. “Ik geloof heilig in orde. In voorbereiding. In ketens die werken.” Hij schudt zijn hoofd. “Ik heb geen zin in avonturen die groter zijn dan hun logistiek.”

Hij staat traag op.

“Als er transformatie nodig is,” zegt hij, “dan moet het vooral duidelijk zijn.”

Hij laat die woorden binnenkomen.

“Tot die duidelijkheid er is,” zegt hij, “blijf ik toekijken.”

Hij draait zich om en verlaat de kamer.

Met Commissaris-Generaal van Politie Cathérine Delvaux spreek ik af in een klein, discreet restaurant in een zijstraat van de Louizalaan. De tafels staan zo dicht op elkaar dat je je stemvolume automatisch verlaagt.

Ze verschijnt met een elegantie die meteen veel verraaft over haar persoonlijkheid. Blonde haren, een koele, uitdagende blik. Haar sobere, donkere mantelpakje contrasteert scherp met het uniform waarin ik haar meestal tref. Dit is geen toeval, het is strategie. Ik merk hoe de gesprekken aan de andere tafels even stilvallen wanneer ze binnenkomt. Cathérine trekt aandacht zonder een woord te zeggen.

Haar blik glijdt kort en berekend over de aanwezigen die zitten te lunchen. Mensen kijken op zonder te weten waarom.

“U kijkt alsof u een dossier aan het analyseren bent,” zegt ze terwijl ze gaat zitten. Ze heeft een diepe stem, met een lichte korrel die sensualiteit suggereert. “Ontspan. Ik ben hier niet als de arm der wet.”

“U bent de wet, Cathérine,” antwoord ik. “Dat vergeet ik nooit.”

Ze glimlacht als iemand die test hoever ze kan gaan. Dit is het soort wapen dat ze tot in de puntjes beheerst.

“De wet is een papieren tijger geworden,” zegt ze. Haar glimlach bevriest op haar gelaat. “We arresteren mensen die drie uur later weer buiten lopen. De politiek ziet ons als een kostenpost. De straat wordt een experiment.”

Ze zoekt geen bevestiging van haar uitspraken. Het valt me op dat ze praat met de passie van iemand die leeft voor haar werk, maar gevangen zit in regels.

“U voelt zich machteloos,” zeg ik.

“Ik voel me verraden,” antwoordt ze.

Ze kijkt me aan. Haar ogen zijn koel, maar er zit een uitdrukking in die ik niet meteen kan plaatsen.

“We moeten orde handhaven met perkte bemiddelen die bovendien nog elke maand krimpen. We dweilen met de kraan open.”

Ze leunt naar voor. De afstand tussen ons verkleint.

“Misschien is dat de reden waarom ik de kalmte van mijn appartement bij het Ter Kamenbos zo koester,” zegt ze. “Daar sta ik geen compromissen toe. Behalve wanneer Juliette belt om me te vertellen dat ik haar idealen aan het slopen ben.”

Ze vertelt over haar dochter die filosofie studeert aan de Sorbonne. Een jonge vrouw die schermt met woorden en weigert te buigen voor de spelregels van de macht.

“Ze lijkt op mij,” zegt Cathérine. “Maar zij kan zich nog idealen veroorloven.”

Ze kijkt me opnieuw aan. Lang. Te lang. Ik voel een lichte hapering.

“U kijkt of u me wilt arresteren, Mon Général,” fluistert ze.

“Ik kijk of ik u kan vertrouwen.”

“Vertrouwen is broos.” Ze heft haar glas. “Misschien zijn we op een punt gekomen waarop we het risico willen nemen.”

Ik sluit de deur zacht achter me. Het huis is donker. Ik hoor geen stemmen, zie geen beweging. Alleen die ene lamp in de woonkamer.

Sofia zit aan de tafel met een boek voor zich. Haar vingers liggen roerloos op de bladzijde. Ze leest niet. Ze wacht mij op.

Wanneer ze opkijkt, verschijnt haar gebruikelijke glimlach. Automatisch, zacht. Maar haar ogen blijven te lang op me kleven. Ze ziet het meteen.

“Alles goed?” vraagt ze. Haar stem is beheerst, maar ik hoor een soort aftasten.

“Ja,” zeg ik snel.

Ik loop naar haar toe. Mijn pas voelt zwaarder dan normaal.

Ze legt haar hand op mijn arm. Een klein gebaar dat vertrouwd voelt. Mijn huid reageert een fractie te laat. Ik voel het zelf, maar zij ziet het eerst. Ze trekt haar hand niet terug, maar haar schouders worden rechter. Ze weet genoeg.

Ik ga zitten. Zij sluit haar boek. Het geluid van de kافت die dichtvalt is harder dan het zou moeten zijn.

“Je ziet er moe uit,” zegt ze.

Ik wil antwoorden, maar mijn stem blijft even steken. Tijdens dat korte moment slaat haar blik om. De zachtheid verdwijnt. Wat overblijft is alertheid.

Ze staat op en loopt naar de keuken.

Generaal-majoor van de Landmacht Hendrik De Wilde wacht me op in een vergaderlokaal. De muren zijn bekleed met oude foto’s van parades, veldhospitals en pantsercolonnes die door modder ploegen.

Hij staat recht wanneer ik binnenkom, maar zijn houding verraadt dat hij al uren op zijn benen staat. Zijn uniform is onberispelijk, maar zijn doffe ogen zijn dat niet.

“Generaal,” zegt hij. Zijn stem klinkt schor.

We geven elkaar een korte handdruk. Zijn greep is stevig.

Ik neem plaats. Hij blijft staan.

“Hoeveel bataljons zijn vandaag volledig inzetbaar?” vraag ik.

“Vier,” zegt hij. “Op papier zes. In realiteit... vier.” Hij loopt naar het raam, kijkt uit over de binnenplaats waar een groep jonge rekruten in de regen staat te wachten op instructies. “En zelfs die vier zijn afhankelijk van goodwill, improvisatie en een logistiek systeem dat al tien jaar op sterven na dood is.”

Hij draait zich om. Zijn blik oogt scherp.

“De politiek denkt dat de Landmacht een elastiek is,” zegt hij. “Dat je kunt blijven trekken, maar een elastiek die breekt, springt terug.”

“Onze voertuigen zijn ouder dan sommige van mijn kapiteins. Onze munitievoorraden zijn lachwekkend. Onze kazernes zijn schimmelkwekerijen. En toch... toch blijven ze ons vragen om paraat te zijn.”

“Wat zie jij op het terrein?” vraag ik.

Hij knippert traag, alsof de vraag hem fysiek raakt.

“Ik zie soldaten die hun land willen dienen,” zegt hij. “Maar ik zie ook mannen en vrouwen die thuiskomen in huizen waar de verwarming zo lang mogelijk uitstaat omdat hun loon niet meer voldoende is om het gas te betalen. Ik zie sergeanten die hun

kinderen moeten uitleggen waarom papa of mama wéér weg is voor een oefening die niets oplevert. Ik zie officieren die hun carrière op pauze zetten omdat ze geen toekomst meer zien in een leger dat alleen nog op papier bestaat.”

Hij gaat zitten. Voor het eerst.

“Mijn vrouw, Elise,” zegt hij, “geeft les in een school in Charleroi. Ze ziet kinderen die geen ontbijt hebben gehad. Kinderen die bang zijn om naar huis te gaan. Ze zegt dat de samenleving op springen staat.” Hij kijkt moedeloos naar zijn grote handen met littekens die verhalen vertellen die hij nooit zal uitspreken.

“En mijn zoon...” Hij stopt. Zijn kaak spant op. “Hij wil niet meer bij Defensie. Hij zegt dat het leger geen ruggengraat meer heeft. Dat we een façade zijn. Een uniform zonder inhoud. En misschien heeft hij wel gelijk.”

Die woorden blijven hangen tussen ons.

“Wat verwacht je dat ik doe?” vraag ik.

Hij leunt naar voren en fluistert: “Ik verwacht dat iemand eindelijk zegt wat wij al jaren weten,” zegt hij. “Dat dit land geen leger meer heeft, maar een herinnering aan wat het ooit was. Dat we niet langer kunnen wachten op politici die vergaderen tot de wereld in brand staat.” Hij ademt diep in en staat op. “Ik verwacht dat iemand beslist.”

Zijn stoel krast over de vloer.

“En als die beslissing komt,” zegt hij, “dan wil ik weten of ik aan uw kant sta... of in uw weg.”

Dan verlaat hij de kamer zonder om te kijken.

Een week later sta ik voor Silo Brussels, aan de rand van het kanaal. Een massief blok staal en beton. De oude silo's steken als uitgeholde ribben uit het gebouw. Binnen is het koel. De airco blaast een constante stroom die de ruimte steriel maakt.

Koenraad Lemaire wacht me op. Zijn handdruk is kort en krachtig, zijn blik al vooruit gericht. “Generaal, welkom. Ik hoop dat Silo is wat u zoekt.”

We lopen naar boven via een metalen trap die licht trilt onder onze stappen. De hoge ramen trekken verticale lijnen door de ruimte. Alles hier is hard, recht, onaf.

“Strak, tijdloos en ruw,” zegt Lemaire.

Ik leg mijn hand op de stalen leuning. Het metaal voelt koud, bijna vijandig. “Dit is wat ik nodig heb,” zeg ik. “Een ruimte die mensen dwingt dieper te kijken.”

We bereiken de mezzanine. De ventilatie zoemt. De hal onder ons is leeg.

“Hier hebt u discretie,” zegt Lemaire. “Catering en beveiliging kunnen via de loskade. Uit het zicht van nieuwsgierige blikken.”

“Op deze muren wil ik projecties tonen,” zeg ik. “Beelden die elkaar verdringen. Straatgeweld. Politieke schermutselingen. Files. Getallen die flitsen en verdwijnen. Geluid dat het tempo breekt.”

De man kijkt me aan. Zijn gezicht blijft neutraal, maar hij begrijpt dat dit geen doodgewone receptie wordt.

“U wilt ze uit balans brengen,” zegt hij.

“Ik wil dat hun zekerheden wankelen,” antwoord ik. “Dat ze niet meer weten wat werkelijk is.”

“Het gebouw kan spreken zoals u het wilt, generaal.”

We schudden elkaar de hand. De datum ligt vast: 2 mei.

Buiten waait de wind van over het kanaal. De lucht ruikt naar water en roest. De voorbereidingen lopen. De bondgenoten zijn zorgvuldig gekozen. De ruimte is klaar.

Ik sta in mijn kantoor. Het is laat. De ramen zijn zwart. Brussel is een vage gloed, meer niet. Op mijn bureau liggen dossiers die ik al uren niet heb aangeraakt.

Mijn blik glijdt naar de kaart van België. Ik heb ze altijd gezien als een overzicht. Vandaag toont ze een samenleving die niet meer reageert.

Er komt een gedachte op. Klein en hardnekkig. ‘Misschien heeft dit land iemand nodig die niet meer twijfelt.’

Mijn adem stukt. Ik draai me weg van de kaart. De vraag die ik niet wil stellen hangt in de lucht. ‘Is dit verraad?’

Bij het raam kijk ik neer op de stad. De straatverlichting lijkt te dansen. Ik doe het licht uit. De kamer valt in duisternis. Ik trek de deur achter me dicht. Het geluid klinkt beslissender dan ik wil toegeven.

Na de laatste vergadering zit ik in de wagen. Mijn handen op het stuur. De motor draait. Ik vertrek niet. De airco blaast koude lucht, maar het voelt niet koel. Eerder leeg. De straat voor het hoofdkwartier ligt er verlaten bij. De lantaarns werpen lange kegels licht over het asfalt. Ze lijken een richting aan te wijzen.

Ik adem diep in. De geur van het leder ruikt vertrouwd, maar stelt me niet op mijn gemak. Ik rijd weg. De banden zoemen over het asfalt, maar mijn kaken staan op ontploffen.

Brussel glijdt voorbij. Kantoorgebouwen, etalages, allerlei mensen die ik niet ken.

Bij een rood licht klamp ik me vast aan de versnellingspook. Mijn telefoon trilt. Eén keer. Ik kijk niet. De koers ligt vast, al weet ik niet wanneer ik die beslissing werkelijk heb genomen.

Het licht springt op groen. Ik blijf even staan. Niemand toetert.

Op de ring gaat de snelheid omhoog. De lichten van de andere wagens trekken lange strepen. Mijn ogen volgen ze. Uit het niets voel ik weer een duizeling. Kort, maar scherp. De weg verschuift een fractie. Mijn handen grijpen het stuur. Mijn borst trekt samen. Een flits van mijn vader langs de kant van de weg, maar dat is een spookverschijning. Ik vertraag. Net genoeg om mijn lichaam terug te vinden.

Ik zet de radio aan. Een gesprek, maar ik hoor de woorden niet. Het kille, blauwe licht van het scherm verlicht het interieur. Ik neem een afrit. Te vroeg. Of te laat. De wagen kiest. Er is een grens. En ik rijd er recht op af.

Wanneer ik de oprit van ons huis opdraai, laat ik de motor draaien. De lichten van de woonkamer werpen een warme gloed over de klinkers. Sofia is binnen. Mijn anker, in theorie.

Ik blijf zitten en besef dat deze wagen de enige plek is waar ik durf toe te geven hoe ver ik al ben afgedreven.

Twee dagen later volg ik Louise een smalle trap op naar een atelier boven een oude drukkerij in Molenbeek. De treden kraken onder ons. Het ruikt naar olieverf en terpentijn. De ruimte is donker, op een paar computerschermen na die flarden licht door de kamer slingeren.

Koen staat al klaar. Hij oogt nerveus. Zijn handen accentueren zijn woorden terwijl hij praat, zijn ogen schieten over en weer tussen Louise en mij.

Louise stelt ons voor. Ik neem plaats op een kruk die te laag is. Mijn knieën komen hoger dan ik wil. Ik kijk hoe zij zich hier gedraagt. Ik herken haar niet helemaal.

Zij praat met Koen over perspectief en diepte. Hun woorden botsen en vinden elkaar weer. Ik luister. Af en toe vul ik aan, kort, nauwkeurig. Net genoeg om richting te geven zonder te veel prijs te geven.

Koen toont fragmenten op een groot scherm. Flitsende collages. Betogingen. Archiefbeelden die korrelig over het scherm schuiven. Stemmen die elkaar overlappen. Ritmes die breken. Het is rauw, maar gecontroleerd.

Hij draait zich naar me toe. Het blauwe licht van het scherm kleurt zijn gezicht. “Wat u wilt,” zegt hij, “is geen decor. Het moet een aanval zijn. Vier muren die tegelijk spreken.”

Hij wacht even. Hij verwacht dat ik protesteer, maar dat doe ik niet. “Ik kan dit maken,” zegt hij. “Maar ik moet weten welke geschiedenis u wilt openbreken.”

Louise kijkt naar mij. Zie ik een vleugje trots? Of is het hoop? Ze denkt dat dit een samenwerking is. Dat ik haar toelaat.

Ze glimlacht. Ze leest het als erkenning van haar wereld. Misschien is het dat ook, maar niet op de manier die zij denkt.

De vergaderruimte is kleiner dan mijn kantoor. Witte muren, een tafel die te groot is, stoelen die niemand uitnodigen om te blijven zitten. Juist daarom koos ik deze plek.

Pieters komt binnen zonder groet. Hij sluit de deur zacht en blijft staan.

“Je vroeg om helderheid,” zeg ik.

Ik schuif hem één blad toe. Hij raakt het niet aan.

“Tijdstip,” zeg ik. “Duur. Publiek karakter. Exit. Demobilisatie. Ongewapend.”

Hij luistert zonder acht te slaan op het papier voor hem.

“Het is afgebakend,” zeg ik. “Operationeel. Voorbereid.”

Pas dan laat hij zijn blik zakken. Zijn ogen glijden over het blad, maar ik zie dat hij vooral luistert naar wat ik níét zeg.

“Wie is aanwezig?” vraagt hij.

“Civiele diensten. Beperkt publiek. Alleen veilige zones.”

“Perimeters?”

“Afgebakend. Redundant. Geen overlappingsen.”

Hij ademt langzaam uit. Als iemand die een berekening afrondt.

Dan zegt hij, bijna fluisterend: “Dit is geen revolutie.”

Hij legt het blad neer. Zijn vingers blijven er even op hangen.

“Dit is een gecontroleerde verstoring.”

Voor het eerst ziet hij mij zonder afstand te houden.

“Ik zorg dat alles binnen de perimeters blijft,” zeg ik.

Een militair die een opdracht aanvaardt omdat de parameters kloppen.

Hij draait zich om en verlaat de kamer. De deur valt in het slot.

En ik weet: Pieters is binnen — zolang de controle standhoudt.

Op 2 mei valt de avond zacht over Brussel. Rond het kanaal heerst een ongebruikelijke drukte. Zwarte wagens glijden over de kade. Chauffeurs openen portieren. Gasten stappen uit zonder woorden. Het water klotst tegen de betonnen wand.

Sofia en ik staan op de mezzanine. Haar hand raakt mijn arm. Haar vingers zijn warm, maar er zit spanning in. We begroeten de vijftig genodigden een voor een. Mensen die elkaar nodig hebben.

Cathérine arriveert alleen. Ze verschijnt in de deuropening in een eenvoudig zwart jurkje. De gesprekken vallen even weg. Ze weet hoe ze indruk moet maken. Mijn blik blijft te lang hangen. Sofia merkt het.

De proloog is misleidend. Champagne. Hapjes. Beethoven. De Mondscheinsonate vult de ruimte met een vals gevoel van veiligheid. Ik zie hoe schouders zakken, hoe stemmen zachter worden. Ze denken dat dit een avond als alle andere wordt.

Dan valt de muziek weg.

Het licht dooft. Twee seconden lang is de duisternis totaal. Dan ontploffen de muren.

Een witte flits. Een baslijn die door de vloer slaat. Beelden die elkaar verdringen in een tempo dat pijn doet aan de ogen.

Een kind achter tralies. Een file die als een open wonde door het landschap snijdt. Politici die proosten terwijl voedselbanken vollopen. Het parlement als een theater zonder publiek.

De gasten verstijven. Een generaal klemt zijn glas zo hard vast dat ik wacht op het geluid van brekend kristal. De montage van Koen is genadeloos. De snelheid is te hoog om zintuiglijk te verwerken. De bas van *'Seven Nation Army'* grijpt hen bij de borst. De muren trillen. De ruimte ademt in schokken. Na *'The White Stripes'* volgt *'Killing in the name of'* van *'Rage Against The Machine'*. De chaos is complete. Dan de stem van Charlie Chaplin in *'The Great Dictator'*: *"We are not meant to hate and despise one another."*

Zwart. Duisternis.

Er gaat één spot aan. Ik stap het licht in. Vijftig paar ogen zoeken houvast. Ik voel Sofia achter me staan, maar mijn blik gaat naar de zaal.

"Wat u zag," zeg ik, "was geen kunstproject en evenmin een provocatie. Het was een spiegel. We staan hier vanavond omdat we allemaal weten dat het systeem niet meer kraakt — het is al gebroken. En wij kijken toe. Ik open vanavond geen debat, ik open een deur. De vraag is wie van u de moed heeft om erdoor te stappen."

Het applaus dat volgt is rauw. Een ontlading. Een erkenning.

Wanneer de menigte zich weer door elkaar mengt, komt Cathérine naar mij. Sofia's hand op mijn arm wordt steviger.

"Frederik," zegt Cathérine. Ze gebruikt mijn naam als een sleutel om een geheime deur te openen. "U hebt zojuist de richting aangewezen. Mensen volgen iemand omdat ze hem vertrouwen."

Haar blik blijft hangen. Sofia glimlacht beleefd, maar haar ogen zijn koud. Cathérine glimlacht terug.

"We spreken elkaar nog," zegt ze.

Wanneer ze van me wegloopt, worden de gesprekken in de zaal gedempter en zo mogelijk intenser. Generaals staan dicht bij elkaar. Wanneer ik langs een groepje loop, hoor ik Generaal-majoor De Wilde zeggen: "Eindelijk."

Silo Brussels gonst. De muren lijken na te trillen van de adrenaline. Ik kijk naar Sofia. Zij kijkt naar de mensen.

Mijn telefoon trilt. Het is laat. De echo van Silo zit nog in mijn lichaam. Een onbekend nummer. Maar het patroon herken ik. Het ministerie.

Ik neem op. “Met Frederik De Smedt.”

Een korte stilte. Dan de neutrale stem van de kabinetschef van Binnenlandse Zaken.

“Generaal, excuses voor het late uur.”

“Zeg het maar.”

“Ik was de agenda’s van vandaag aan het consolideren,” zegt hij.

“En ik merkte een paar zaken op die ik wilde verifiëren.”

“Zoals?”

“Er waren vandaag opvallend veel hoge officieren in Brussel,” vervolgt hij. “Allemaal volgens hun agenda.”

Hij laat een pauze vallen.

“Maar de concentratie was... ongewoon. Het viel ook de Staatsveiligheid op. Ze vroegen naar het tijdsvenster.”

Mijn keel wordt droog. Ik voel mijn hartslag in mijn vingers.

“De minister vroeg me het te noteren,” zegt hij. “Het komt morgen in het veiligheidsrapport. Met vermelding van de betrokken namen. Waarschijnlijk is het een vergissing, maar u begrijpt dat ik het moet melden.”

Ik dwing mijn stem laag te blijven. “Is er een probleem?”

“Nee,” zegt hij. “Een administratieve check. Als ik bepaalde afspraken moet corrigeren, laat het me dan weten.”

Hij verbreekt de verbinding.

Ik blijf staan met de telefoon in mijn hand. Mijn kantoor voelt plots als het toneel van een veldslag.

Wie heeft toegang tot de agenda’s? Wie heeft dit patroon vrijgegeven? Is dit toeval? Of een waarschuwing? Of een uitnodiging?

Ontdekking is nooit een explosie. Ontdekking is een dossier. En dossiers vormen lijnen. En lijnen worden gevolgd.

Frederiks bureau was rustiger dan de rest van het gebouw. De ramen stonden op een kier. Die lucht had hij nodig om na te denken. Hij stond recht toen Cathérine binnenkwam.

Ze sloot de deur achter zich, zonder geluid. “Je wilde me spreken?”

Hij wees naar de stoel tegenover hem. “Ga zitten.”

Haar houding was alert. Ze wist dat hij haar niet riep voor details.

Frederik bleef staan. Hij legde een dun dossier op tafel. Een reeks pagina's met schema's, lijnen, structuren.

“Cathérine,” zei hij, “ik wil dat jij dit eerst ziet.”

Hij schoof het dossier naar haar toe. Ze opende het. Haar ogen volgden de patronen, de herhaling, de symmetrie.

“Twaalf,” zei ze zacht.

“Altijd twaalf,” antwoordde hij. “Twaalf strategische leden. Twaalf directeurs. Twaalf teams van twaalf. Voor elk domein.”

Ze bladerde verder. “Dit zijn... Cirkels?”

“Ja,” zei hij. “Twaalf Cirkels. Economie, Onderwijs, Gezondheid, Energie, Justitie, Migratie, Mobiliteit, Digitale Transitie, Sociale Structuur, Cultuur, Buitenlandse Zaken, Financiën. Elk volledig autonoom, maar verbonden via drie Raden.”

“Raden?”

Hij wees naar de drie rechthoeken bovenaan het schema.

“Stabiliteit. Structuur. Continuïteit. Elk met twaalf afgevaardigden uit de Cirkels. Zij houden het geheel samen. Alleen expertise.”

Ze bladerde verder. “En dit bovenaan?”

“De Evaluatieraad,” zei hij. “Onafhankelijk. Jaarlijks. Publiek. Zij beoordelen de werking van elke Cirkel om eventueel de manier van werken te corrigeren.”

Ze sloot het dossier. Ze had genoeg gezien.

“Frederik... dit is geen hervorming. Dit is een nieuwe staat.”

“Een staat die werkt.”

Ze staaarde hem lang aan. “Hoe lang zit dit al in je hoofd?”

“Jaren,” zei hij. “Maar pas nu kan het.”

Ze stond op, langzaam. “Waarom toon je dit aan mij?”

“Omdat jij de enige bent die het geheel kan lezen,” zei hij. “En omdat ik je advies nodig heb.”

“Wat verwacht je dat ik doe?”

“Denk na,” zei hij. “En zeg me wat de eerste stap moet zijn.”

Ze glimlachte heel licht. “De eerste stap is duidelijk.”

Hij wachtte.

“De Evaluatieraad,” zei ze. “Die moet eerst. Zonder toezicht gelooft niemand de rest.”

“Dat dacht ik ook.”

Ze draaide zich om, maar bleef nog even staan bij de deur. Haar hand op de klink.

“Frederik... nog één vraag.”

Hij hief zijn hoofd. “Ja?”

“Wie benoemt hen?” vroeg ze. “De mensen in die Cirkels. In die Raden. In die Evaluatieraad. Wie beslist dat?”

Het was niet bedoeld als kritiek. Het was een test. Een vraag die alleen zij durfde stellen.

Frederik antwoordde zonder aarzeling, maar met een helderheid die haar deed verstommen.

“In de beginfase: de Sixpack,” zei hij. “Op basis van profielen die extern worden geselecteerd. Onafhankelijk. Onberispelijk.”

“En daarna?”

“Daarna,” zei hij, “nemen de Raden het over. De Raad van Structuur benoemt. De Evaluatieraad adviseert bindend. De Cirkels leveren hun afgevaardigden.”

“Dus ... met deze methode benoemen ze zichzelf.”

“Ze bewaken zichzelf,” corrigeerde hij.

Ze liet de klink los. Om zijn antwoord even te laten bezinken.

“Goed,” zei ze. “Dan weet ik genoeg.”

Ze opende de deur. “Frederik... dit wordt groter dan jij en ik.”

Hij antwoordde zacht, maar zonder twijfel. “Dat is de bedoeling.”

Ze verliet het bureau.

Enkele dagen later zat Frederik achter zijn bureau toen ze binnenkwam. Geen klop op de deur. Alleen de zachte klik van het slot dat dichtviel.

“Cathérine,” zei hij.

Ze zette twee stappen naar voren en legde een dun, onopvallend mapje op zijn bureau. Een ander dossier dan hij haar had gegeven.

“Ik heb nagedacht,” zei ze.

Hij opende het mapje. Het was geen voorlopig concept. Het was een compositie.

Profielen. Criteria. Selectieprocedures. Een tijdslijn. Een communicatiestrategie. Een lijst van mogelijke leden voor de Evaluatieraad — met motivatie, risicoanalyse, en alternatieven.